

מגין שמחה וחין • ערב חג הסוכות תשפ"ד

תנו לאספנום יין יהודי עתיק
והם לא יפסיקו לחין • סקירה

שָׁאֵל :

הקג"ב רדף אותו.
היום הוא יודע ש"ס
 מבחני-חיו של מ. ל.

סיפור חייו המרטיטי
 של ר' פנחס שר

בדוחן, חרזן ומנקה נפגשו
ראיון שמח עם
הרב ישראלי שטרן מלונדון

המנכ"ל שחזק
מרוב פחד | מתח

המשמעות'רים
שsha 'משמעות'ם' בחצרות קודש
פרויקט אלכומי

קדאצ'יק, שעירים, ובריג'ז-טאנץ'
פרויקט הריקודים הגדול

נס ברכבת לאושוויז
סיפורם של רבינו
רבי נתן שטול שליט"א

16 מטוסי קרב מעל
המטוס"ל הסורי • דרמה

השמחה והתענוג בעבודת ה'

מסע
מרומם
בקבוז
האש
הboveרת
בחצר
הקודש
סלוניים

דיקון הווד

17 עבודות
שייגרמו לכם
לחין יותר

שנתרגש
כל פעם מחדש

השמחה והתענוג בעבודת ה'

הם הזרן להתמודד עם נסיכנות
הדור והם היסודות לחיינו
המצאים"

במישן תקופת ארוכה ניסה סופר 'המודיע' לחתיקות אחר האש הבוערת בחצר הקודש סלונים. הוא התייגע בתורתה, עיין במשנה, נשם אויר פסגות בבית מדרשה, שוחח עם משפייעי החסידות ועם בנו הבכור של כ"ק מון אדמור' שיליט"א - אך לבסוף הבין כי יותר ממה שקרה וראה - כתוב על לוח הלב ושית' הנפש. הבני בטיש, ההתקשות האציליית, הפונמיות שבנהגמה, החוויה הרוחנית והעומק-השבתי. "מי שזנה להרגיש פעם אחת טעם אמית' בקשר עם הש"ץ לעולם לא יסכים לוותר על הנאה זו". גיצי-שמחה והזרנה במחיצתו של כ"ק מון אדמור' מסלונים שיליט"א. מלכוניביז' ועד ירושלים

לייפא וגשל

צילומים: ארכון 'המודיע', יעקב לדמן, אסף פרוטי, באדיבות המצלם

פורים טער"ב. סלונים, בלארוס.

סביר שלוחן עטוי מפה לבנה וזהה, מסבים בלהב אש מאות חסדים ואנשי מעשה. מצחם נוטף אגלי זעה, פיהם מלא שירה ותיהלה, ידיהם מתופפות קלות על השולחן בחדווה ופניהם מפיקות או רעלאי.

אה! פורים בסלונים - - - המשמה הפנימית גליה ומורשת, ה'שְׁלֵל קווּרִ נִינְרַ לְעַן, והשאלה העתיקה קליל קלי למה עזבנתי מקלט תשובה ונשארת קשה גם יחד. בראש השולחן מסב הרביה"ק הדברי שמואל' מסלונים זי"ע, ממשיך דרכם של המאות הגדולים בית לכוביץ'-קוברין-סלונים. החסידים כולם כורדים אוחניהם כל מוצא פיו, ומוכופפים לבם ונשماتם לרוחו הגדולה - הבוערת

בתקרת. האולם רחב הידיים מלא מפה לפה, אף חסדים זקנים עם נערים נקבצו לרגל יומה דהילולא של הרבי הנתייבות שלום' זי"ע. בירכתיים ניצבון, מנסים להתחבר לאויר, לפענה את מה שמרוחף בחלל האוור. נכנסנו פנימה, אבל נשארנו בחוץ. התקבלנו בסבר פנים יפות, אך לא הצלחנו לתרגם לשפתיזר את מה שוכלים כאן מבנים ונושמים.

באוויר נישא משה, מין תחושה כלשהו מרוחפת בחלל בית המדרש. כולם מרגישים אותה, מבנים את המשמעות, מתחברים אליה, נשומים אותה. מתחולל פה משה עמוק, פנימי, אמיתי. אבל השפה - תעלומה. לא במילים היא מתבטאת, אלא ברחש הלב ובגיגונים. הספסלים הפשטוטים גודשים עד אפס מקום, סביב ניצבים לגינויו

הרבי שליט"א מסב באצילות מלכותית, ומפעם לפעם הוא נושא עינוי ומבית בקהל, לעבר אלפי זוגות העניים הנטוות במרקם השולחן הטהור, מובלות ומנוהגות ביד אמן

של פרחי חסידים, החלה כבר מוכנה על השולחן לסעודת ההילולא, הכל נושאים עיניהם אל הכסא העומד במרכז הבמה לפני ארון הקודש. והנה עובר הרחש, הרבי שליט"א מופיע בהדרתו, נוטל ידיו ובוצע על החלה, ובתוך דקות ספורות ניתן אותן ובית המדרש נמלא באצלילי נשמה.

"אוויי, אוויי, אוויי אים", כספים כולם בלב אחד. כן, كالו הם ניגוני סלונים - ניגונים המסוגלים להכיל באויי אויי צאי אחד כל כך הרבה. הניגון עולה מעט, ועהה עוד, ויחד עמו חמימות הלב הבאה לידי ביטוי, ונוסיר השיר לטפס, ואז נשבר

באבחה - ושוב עלה. א ניגון! הרבי שליט"א מסב באצילות מלכותית, ומפעם לפעם הוא נושא עינוי ומכניס בקהל, לעבר אלפי זוגות

עד לב השמיים, ו מבעיר את נשמהם.

ואז, עולה על השולחן בריקוד נלהב חסיד מבוסם כדת היום, ומתוך שלhabit הריקוד והשמהה הגואה, פנה הוא אל הרבי ווועק מאחל מקירות לבבו: "דער רבינו זאל דערלעבן משיחן" (שיזכה הרבי לקבל פניו משיח צדקנו). הסתתרו, הכל ייחלו למוצא פי קדשו. לאחר שתיקה מההוררת, נעה הרבי הקדוש ואמר: "די נקודה פון לעכויטש וועט דערלעבן משיחן" (ה'נקודה' של לכוביץ' תהיה עד ביאת המשיח).

ז' במנחם-אב תשפ"ג. סלונים, ירושלים.

היכל בית המדרש מואר באור יקרות, המאפייל את אור המנורות הקבועות

לותר עליה לעולם.

ה'נקודה של לכובץ' חיה וקיימת במלוא תפארתתו! אודה סערה פנימית שהבעירו הרב'ין, היא-היא הלהבה העולה כולם בבית המדרש בתורת' ובשמעון', המתארים בהרחבה ערגה כספת לקל' ח', ומבטאים בהסבירם את זעקה הנשמה.

ובדור כזה של 'עקבתא דמשיחא' על כל מגרעותיו, הרי היא מהיה ורוממות אלפי יהודים. בין כתלי הבניין הצנוו של ישיבת בית אברהם' דחסידי סלונים ברוחב סלנט שבירושלים, וה'נקודה' עודנה בוערת ומלהת בכשנן גדול, בבית מדרשו של נושא דגלת ומושך מורשתה, כך' אמר אדמ'ר' מסלונים שליט'א. בהשקט ובחצנען, בדרך מאוז וקדם ועד היום, חורשת הנקודה הזו תלמידים בלבות הדבקים בה, חזרות את כל ורביד קליפת הלב, בוקעת את כל לבשי הנשמה ומזריחה את אורה האלוקי.

מהי אם כן אותה 'נקודה' עילאית? כיצד הצלחה ומצליה סלונים

לא תדע לבדוק מה קורה, אבל אם תבוא ותתבונן, תרגיש משחו של 'נפש שוקה'. ומשום מה, אתה תהיה בטוח שכ' לפחות מרגשים בגין עדן - - -

יותר ממאה שנים החלפו מאז פורים תער'ב, פעמי משיח כבר מההדים באזנים, וכhabotah קדשו של 'הדברי שמואל' ה'נקודה' של לכובץ' חיה וקיימת. "די לעכויויטשער נקודה" - מילים תמציתיות, המקפלות בתוכן עולם ומלואו של עבדת' ה' ביגעה ובדבוקות. דרך חיים שהנחילו מלאין ליהודים, מפשטីם עם ועד חסידים מופלגים. "די נקודה פון לעכויויטssh" - הפניימות הטהורה של עבודה שבבל: התקשרות שכוללת את כל חי' דקוט, התקשרות להשי' עד לדקי' האדם בכל אבריו; בכל עתוותיו; בכל מצביו ובכל תחלוכתו. התקשרות צמאה ושותקה שאינה יודעת שבעה. אם יבוא מי ישאל מה היה בטיש בסלונים? לא תהא תשובה להשיב לו. מה אפשר לומר לו, שיהודים באו, אכלו משהו, שרדו והלכו? הרי זה לא מה שהתחולל שם. אז מה כן? לך חבין, לך תסביר. 'בוא עצמא, ראה ותתבונן, יאמרו לו, 'אמנם

המדרשה, סמוך לכוטל המזורה במקום שמננו אי אפשר לראות את פניו הקודש, והם מתנוועים עם הניגונים ווואיים עליהם איך שעיני רוחם נשואות. אין זקנים להבטה גשמית דוקא ברגע זה, די להם במשהו הממלא את בית המדרש ואת הנפש, מרגשים הם את הרבי שליט'א בכל ישותם.

עם הדקות שנוקפות, וככל שמתעצמים הרגשות, את את מהחילה השפה להתבהר. ולא, עדין אי אפשר להגדיר מהו בדיקת המשהו הזה שmorphesh שם, אך ההבעה חוזרת אל ההכרה: 'המשהו' הזה הוא השתווקות, צמאן, כמיהה, ערגה, געוגע הנפש. מילוטיו של נעים זמיירות ישראל מקבלות גוון חדש, מאיר ומעורר, כוחשי מתמיד: 'צמאה לך נפשי, כמה לך בשרי' - - אם יבוא מי ישאל מה היה בטיש בסלונים? לא תהא תשובה להשיב בו, אכלו משהו, שרדו והלכו? הרי זה לא מה שהתחולל שם. אז מה כן? לך חבין, לך תסביר. 'בוא עצמא, ראה ותתבונן, יאמרו לו, 'אמנם

לב טהו' ברא לי אלוקים. טיש סוכות בסלונים

25

להרגיש חיינו
להשיט בכgi
רגע. משמא
בנוי הרה"ץ
ישראל שלוי
והרה"ץ רבי
משה שליט'

tabut ha-nefesh. Nunouim ba-sukot ashkenazi

גדולה, לא לשיקוט באפס מעש. ואמנם, 'הקמת הסערה' אינה עניין של מה בך, אדם לא יכול להכנס את עצמו למحل חיים של צמאן והשתוקות מבלוי שיתיגע עלך, 'בדמים קנהה' - הצמאן התמידי הזה נקנה בدم ובعمل. ואז, כאשר האדם עמל ביגעה של מסירות נפש ליצור בקרבו את הרצון, הוא כבר לא יצטרך שכנוועים והסבירים כדי לרצות, הוא פשוט יוציא, ישתוקק. הצמאן והתשוקה באים לידי ביטוי, אצל כל אדם בסגנון האישי כאופיו, אולם הדרשאה הפנימית ההו שלא נותנת מנוח - היא תחושה המקיפה

המצאים בפרט, יחד עם חסידים מופלגים הבקיאים בדברי תורה ומשנתו מההמוניים על עיריכת ספריו, וביקשו שיטיעמו מן הפירות הגדלים בערוגות הבושים וב'דרכי נועם'.

ללווג לכל הבל עולם ולהחיקות לגינויו של בני מלכים החיים לאורה? איך יכולה הנוקודה לכל צרות הגלות שהתרחשו על עמו, ולא כבתה גם בסערות עולם? את התשובות לשאלות הללו, אי אפשר לחת במסגרת שכזו, אם בכלל. תורה שלונים מונחת וכל הרוצה יכו ויטול. אך זאת בקשנו, ליאוור משנתו של כ"ק מרכז אדמור' שליט"א ולטועם מעט מינעם הנוקודה בהקשר לבני דורנו, בהקשר המורומם של הנושא לשם התנסנו - שמחה בעבודת ה' - כיצד נוכל להתמודד בעצמנו מול נסיבות הדור החשוך וכייז נחנק את צאצאיינו לחים שהמלך חפץ בהם בעולם כה ירוד.

באש שחורה על גבי אש לבנה, נחרטו יסודותיה בהרחה ובהתעמה לשפת דורנו, בספריו של הרב שליט"א - סדרת ספרי 'דרכי נועם' משיחות הקודש מדי שנה בשנה, וביחוד בספרי 'דרכי נועם' - בעבודת ה", המשרטטים לכל מבקש ה' את הדורך העולה בהר ה'.

אולם תורה שלמה ורחבה מארץ מידיה היא, ואנו ביקשנו ביחס את הדרכות קדשו בונגש לשמרית גחלת הנשמה בדורנו. אנו אצל כמה מחשובי המשפעים והמחנכים בעדות שלונים, בהם הגאון החסיד רב שמויאל וינברג שליט"א; הגאון החסיד רבי נחמן יוסף ויללים שליט"א; נכדו חביבו של הרב שליט"א - הגאון החסיד רבי שמואל קעניג שליט"א; ובראשותנו, רב דקהל חסידי שלונים, הרה"ץ רבי ישראל שליט"א, אשר זכו לקבל מורתו והגתו של הרב שליט"א בדרך החיים בכלל ובcheinוך

לפין אנחנו חיבים

אחד המאפיינים הבולטים בבית מדרשו של הרב שליט"א, זהו הצמאן הפנימי. כאן לא מסכימים לקפוא על השמרים, להסתפק במועט ברוחניות ולומר 'שלום עלי נפשי', תמיד החתירה היא ליותר, להתעלות גבוהה יותר, להעמק פנימה יותר. כמו להבה של אש שאף פעם לא עומדת במקומה, תמיד פורצת כלפי מעלה.

"תביעת הנפש", כינה זאת הרב זצ"ל בשיחותיו. יהודי שלא מסתפק ברוב הפשט של החיים, לא די לו בחים של שעבוד האברים חיים שכל כולם התקשרות להשי", לשעבד לו ית' את הלב והמוח עד כמה שאפשר, ולהרגיש אותו ית' בכל פינה שהוא פונה. הרב שליט"א מרכיב להצטט ברgesch עז את לשונו הזוהר של רשי"י (סנהדרין עז), המבהיר את דרישת הגمرا שוכנסת ישראל נקרת צמאה - 'צמאה' ותאה ליראת יצירה ולקיים מצותיו. "נפש שוקקה", הוא מתבטא בלשון הכתובה.

נפש יהודית צריכה להמשך בסערת נשף אחר הש"ג, גורס הרב שליט"א, ודרוש את מאמר הכתוב 'יקם סערה לדממה', שכאשר הנפש דוממת מבלי תשוקה והתלהבות, יש להקים סערה

"ז' הארץ זאל בענ שולדיג פארן רבעש"ע" (שהלב ישאר מחויב לרבעש"ע). "פעם אמר לוי הרבי שליט"א", מספור לנו סלוניים עיר משפייע, "מה אשיב לה" - זו שאלה שעדיין תהיה לה חשובה

כתובה סיבה אחרת:
תחת אשר לא עבדת את ה'
אלקיך בשמה ובבטוב לבב מרוב
כל'. איז' מה הסיבה - اي קיום מצוות
או חוסר שמחה בקיום מצוות? ואם
העונשים על חוסר השמחה - האם
ראוי לעונשין בכאלו עונשין חמורים
אדם שקיים מצוות, אלא שהוא לא
קיים אותן מותך שמחה?
אללא", ביאר הרבי שליט"א, "העונש
הוא אמנים על כך שלא שמע בקהל
ה'. אלול התורה מוסיפה ומסבירה
כיצד הגיע אדם למצב זה שהוא
לא שומע בקהל ה' - משום שהוא
לא עבד את ה' בשמה ובבטוב לבב.
כאשר עבדות ה' היא על מכביד
שלא נהנים ממנו, עלולים להשבר
ולעוזב אותה (וראה רשי"ד דברים ו'
ה: 'עשה דבריו מאהבה... העושה
אלך רבו מיראה, כשהוא מטירה
עליו מניחו והולך לו'), אבל השמחה
בעבודת ה' נותנת לאדם כוחות
להחזיק בה בכל הזמנים".

כי אכן, מסביר הרבי שליט"א,
בראש ובראונה ציריך אדם לקיים
את אשר נצטויה, ולהוסיף על כך
גדרים וסיגים לשמיירה (ובדורנו
זה - ביחס לבונשו הטכנולוגיה,
כדלהלן). תפקידו של כל יהודי
לגדור את עצמו ואת ביתו בחומה
בצורה, שלא להתפס חיללה ברשת
היצר. אלום בכך אין די, כי ישנות
רגעי נשין שביהם הגדרים והסיגים
אינם מספיקים כדי לעמוד מבחן
ב berhasilה, יישנים זמינים שביהם
היצר הרע מתגבר בחזקה ומאד
קשה לעמוד נגגו (עי' נדרים לב):
ועליהם אנו מבקשים (לפנינו קריאת
התורה) ייציל נפשותינו מן השעות
הרעות. ברגעים כאלו, מה שהחזקיק
את האדם שלא למועד, זו הידיעה
שמצפה לו כאן בעולם הזה תענג
רוחני של קשר להש"י, ואם הוא
ידרדר חיללה הוא יאביד את התענג
המתוק הזה.

"הודי ציריך שייהה לו חיבור איין
לח' תורה ומצוות - חיבור כזה
שימנע ממנו בכל מצב להtanתק
מחים שכאלו. והחיבור הזה, נוצר
משמעות של מצוה, מחויבות רוחנית.
זה מה שנanton לאדם כוחות נפש
לחות על פיתויים קורצים, כדי לא

לה תשובה.
וכשייהודי מצוי במצב כזה ש תמיד
תמיד הוא חש מוחיבות, הלווא אם
תזדמן לו שעת נסיכון לא יהיה
מסוגל להמראות את פי ה'. 'ק' לה'
תגמלו זאת? הוא ישאל את עצמו
בלשון הפסוק, האם אפשר להסביר
כך רעה תחת טובה? בשיהודי מקבל
מה' מתנה, הוא חש איסירות תודה,
הוא לא מסוגל למזרוד מלך הtoutוב
שכך העניק לו, וממילא יש לו גם נח
לעמדו בסינויו".

הצמאן המתוק הזה - הכמהיה
והשאיפה התמידית להתעלות, יחד
עם שמחה בעבודת ה', הם המענה
לניסיונות הדור.

את כל מי שבא לכאן כדי לדרכו
את ה'.

הצמאן הזה אינו רק 'כל'י' ו'אמצעי'
המשרת את המטרה (שהרצין מעורר
את האדם להתעלות), אלא הוא
מטרה בפני עצמה. 'רצו' אוטיות
צנור' - הכמהיה הפנימית הינה דרך
חיים, היא מוחיה את האדם ומה שיכה
לו רגשי קדושה. הרבי צצ"ל היה
מצידר בענין זה את דברי המכדרש
על כמהין ופטריות, שנקרים
כמהין מלשון כמיהה כי אין להם
שורשים באדמה, וכל חייהם וניקתם
היא בכח הצמאן למטר היורד מן
השמים. וכך גם היהודי שואב ווינק
את חיותו מהצמאן אל ה'. התפילה
שלו מתקבלת טעם, הוא מתחמלא
בחווית, והקשר שלו עם ה' נעשה
קרוב יותר, כי הוא צמא. צמא!

לעתים יש ומצפונו של היהודי מעורר
אותו, קול דודו דופק ומעיר אותו
מתרדמות הזמן, הוא חש שהוא
לא יכול להתעלם מזה ולהמשיך
בשיגות חייו. בסלונים מלמדים שלא
להשיק את המცפון באמצעות ספרים, ועל
כך היו לו חברות שקראו לפניו
מתוך הספר. אחד מהם, היה הגה"ח
רבי דוד ינברג ז"ל, פעם קרא לפניו
רבי דוד את הגمراה במסכת חגיגה
(טו). המספר על אחריו, שהבן
שאן לו אפשרות לחזור בתשובה,
ולכל הפחות איהנה בעולם הזה/
ויצא לתרבות רעה, לחפש הנאות
חומריות. עצר אותו רבי מוטיל
משטח הקריאה, והקשה: אם ביקש
אחר ליהנות הוא חיפש הבלים? הרי
הם כאן וכאפס לעומת טעהה הערב
של שבת קודש! של דף גمرا! של
תפילה בהתלהבות! זהו עולם הזה?
הרי עובד ה' הוא זה שננהן מחיו
בעולם הזה!"

בחודש הראשון לאחר הסתלקות
אביו ה'נתיבות שלום, לא נשא הרבי
שליט"א מדברתו בציורו. הפעם
הראשונה בה הגיד 'שמעועס' (שיחת
חדש) לקהל חסידיו היתה בסעודה
שלישית בשבת פר' כי טובא תש"ס.
בדבוריו אז, עמד הרבי על הסתירה
בין פסוקי התוכחה: תחילה (דברים
כת, מה) מנמקת התורה את הקילות
בק' שלא שמעת בקהל ה' לשמור
מצוותיו, ושני פסוקים לאחר מכן

"פעם אמר לוי הרבי שליט"א", מספר
לנו סלוניים עיר משפייע, "מה אשיב
לה" - זו שאלה שעדיין תהיה

בגמי הנפש העדינים. מעמד בהיכל ביהמ"ד

يُحسب شكر عبירה כנגד الفسدة - בין שהוא מאבד כאן מאשר שווה הרבה יותר.

אין ספור פעמים חזר הרבי שליט"א בהטעמה על לשונו הזוחב של רבינו אברהם בן הרמב"ם (המספיק לעובדי ה', שער הפרושים): 'היווד משאת נפשו, יקל עליו לעזוב כל הון שבעוולם'. כאשר יש לאדם משאת נשפה לדבוק בהש"י, היא מסעירה אותו ונוגעת בצדוק הנפש שלו, והוא מקבל רוח מלחמה וגבורת אין קוší בעולם שיוכל להרטיתו ולעמוד בדרכו. וכמו שכותב רש"י על הפסוק 'אתה תמשול בו' (בראשית ד ז) 'אם תרצה תתגבר עליי - על היצר הרע. הכל תלוי לך באם תרצה, כי מכח אותה משאת נשפה המוביילה את האדם בכל חייו, הוא יכול לעמוד בכל הנסינונות'.

ובספרו 'דרכי גוט' הרחיב הרבי שליט"א לבאר שזו סוד התעלנות של יוסף הצדיק. כשהchipash יוסף הצדיק את אחיו בשכם ופגש אותו מלאך, 'ישאלו האיש לאמר מה תבקש'. והיינו, שהמלאך אמר לו: 'יוסף, אתה יוצא עכשו לדרך חדשה, אורכה וקשה. עד עכשו היה הפרק הראשון בחירות - הפרק בו זכית להתעלות בתורה ובעובדות ה' במקומ הקדוש ביותר, בביתו של

'מה אני מעדיף?' (הרבי שליט"א רגיל להתבטא בנוסח הנאמר באրמית בפידין הבן - 'במאי בעית טפי?' - במאה אתה חוץ יותר).

"על היהודי לדעת", ביאר הרבי שליט"א פעמים רבות, "שחיה שעיה וחיה עולם אינם צועדים די בית, אי אפשר לפסוח על שתי השעיפים, הוא צריך לבחור באיה עולם הוא רוצה לחיות - גשמי ונוחות או עולם עיליי ומרומים. עליו לשאול את עצמו באופן ברור ומموקד: מה אני מעדיף? האם חיי הנאות מדומות ורדודות של הבל עולם או חיים מלאי אור ושמחה פנימית של דברות בה?"

"יהודים שזכה לחוש טעם אמיתי בשבת, בתורה, בתפילה ובחיים רוחניים, מודיע לתענוג העצום של עבודה ה' וושאך להגיע לכך, ומשתוקק כלל לבו להרגיש את האור האלקי הזה. ומילא תשובהו לעצמו חד משמעית ווחילית: אני חוץ בחרי רומיות!"

"במצב זה, הוא ממועד במרתתו להשיג את שאיפתו - לזכות להיות חיי רומיות ולהרגיש את געם ה' אלקינו עליינו, ומילא היצר לא מסוגל להעמיד פניו נסיך שיש בו פיתוי של ממש. בכל פעם שהיצר ינסה למשוך אותו לעבירה, הוא

לאבד את הקשר שלו עם ה', מתוק ידעה שנימי הנפש שלו עדינים, ואם ברצונו לזכות לנגן בmittrei הלב שלו, עליו לשומר עליהם לבב יאבדו את טהרתם.

"מי שזכה לחוש שמחה של מצוה אמיתית", מבאר הרבי שליט"א, "להרגיש טעם טוב בשבת, בתורה, בעבודת המידות - יודע שאן שום דבר בעולם שישתוזה להזה, והוא לא מוכן לאבד את זה بعد נזיד עדשים שלא יועל ולא יציל. הוא יודע בעומק הכרתו שזה פשוט לא משתלם. וכעין שמתואר באקדמות שהගויים מפתים את בני ישראל להשתמוד תמורות הנאות העולם, והם עוניים להם ואומרים 'רבוכון מה חשבה קבל ההיא שבחתא, רעوتא דיעבד לי כד מטיא שעטה'. הגדולה שתתנו לי - מה ערוכה אל מול אותן השכר, שיעשה לי רצוני ויקרבי אליו בבוא העת".

היווד משאת נפשו

"היסוד הבסיסי שעליו מושתת בחירת האדם בין טוב לרע גם ברגע משבר", אומרים בסלונים, "היא תשובהו החדה והברורה לשאלת